

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

In Amos, Abdiam, Et Ionam Prophetas, Commentarij Francisci Lamberti Auenionensis

Lambert, François

Argentorati, 1525

VD16 B 3868

Capvt Tertivm.

urn:nbn:de:hbz:466:1-35983

FRANC. LAMB. IN AMOS
CAPVT. TERTIVM.

Summarium capituli. **P**rimo æquissima in totam domum Israël flagella, ob summam eorum ingratiudinem, prænuñciat. **S**ecundo, ostendit, quòd iusta, rationabilia, ac ueneranda sint. **T**ertio. Deum, laqueos, id est, flagella, contra impios nunquam frustra tendere, ipsumq; omnia operari. **Q**uarto, inuitantur alienigenæ, ut uideant Dei iudiciorum contra Israël æquitatem, & de eisdem iudicijs multa ponit.

PARS PRIMA.

Audite uerbum, quod locutus est Dominus super uos, filij Israel, super omnem cognationem, quam eduxi de terra Aegypti, dicens: **T**antummodo uos cognoui ex omnibus cognationibus terræ: idcirco uisitabo super uos, omnes iniquitates uestras.

Liquet ex ipsa huius capituli fronte, quòd hic sermo, ad totum Israël ldir ga'ur. **A**ut autem illis: **T**antummodo uos cognoui & c. **D**eī scientia, siue cognitio atq; uoluntas, non sunt aliud ab ipso **D**eō simplicissimo, in deo in illo semper ista conueniunt, & nihil inter se discriminis habere possunt. **V**num quippe sunt, etiam si id non sit no-

fit nobis apertum. **Semper enim, & immutabiliter, uoluit aut noluit, quæ in æternitate cognouit.** Idcirco ante secula, **psa** aut adprobauit, aut reprobauit: decreuit hoc aut illud de singulis, sicut in tempore futura erant. **Decreuit ideo in æternitate, sicut & cognouit, ut è populis uniuersæ terræ, filijs Israël, committeret eloquia sua, & uniuersæ Ecclesiæ eius typum gererent, populusq; Domini uocarentur.** Quia ergo decretum & cognitio Dei nunquam diuiduntur, hic solum dixit: **Vos cognoui, uerum simul intellige electionem.** Nouit enim quos eligit & adprobat, eos autem quos reprobat, quæ sine scit. **Nunc reprobis & falsis uirginibus dixit Matthei. 25. Nescio uos.**

Ait ergo: Vos solos cognoui, elegi, adsumpsi, ut uobis committerem eloquia mea, & ut è uobis, meus unigenitus, secundum carnem esset. Hoc non feci reliquis terræ cognationibus, **Psalmo. 147. Non fecit taliter omni nationi, & iudicia sua non manifestauit eis.** Propterea uos oportuit non esse, tot, tamque sublimium munerum ingratos: sed nihil minus, quam tales, nempe gratos, uos prestitistis. **Nimirum passim me abiicistis, coluistisq; idola, ac sprete sermonibus meis, cordis uestri figmenta & inuentiones secuti estis.** Ideo quemadmodum ingratis congruit, flagellis durissimis uos cædam, uisitans, hoc est, non oblita misericordia puniens, omnes iniquitates uestras.

Veros quoque Israëlitas, id est, electos, in æternitate
D 3 te agno-

FRANC. LAMB. IN AMOS

te agnouit, & ad salutem perpetuam præd. finiuit, ex om-
nibus terræ cognationibus. Nimirum ex omnibus gen-
tibus, & tribubus, & populis, & linguis, elegit in Eccle-
siam suam. Hoc autem fecit, non eorum meritis, sed e-
ius gratia, & quia bonus est. Nos dum in Ecclesiam re-
cipit, ab Aegypti tenebris, id est, à synagoga Satanae, li-
beros facit. At sæpe non uident, quàm magna adce-
perint, & non permanent in Domino. Quod illis est in
causa, ut durius flagellentur, ob ingritudinem. Siqui-
dem obliuiscuntur Dei, cuius sola dignatione, recepti fue-
runt in misericordiam. Tametsi electos retinet spiritus
sanctus, ne toto corde, Deum & ueritatem eius spernant,
& quantumlibet aberrant, facit in eis spiritus ipse, ut cus-
pian ab omni errore & peccato liberi fieri. Nouit De-
us, & gratas habet illorum personas, etiam si facta non
nunquam displicent. Mox autem ubi adest fides, omnia
placent. Hinc dicitur Psalmo trigesimo sexto. Nouit Do-
minus dies immaculatum, id est, credentium, quos fide
CHRISTVS facit incorruptos. Nouit, inquam, eorum
dies, cum illi placent. Sic placuit illi fidelissimus Moses,
proinde illi dixit Exodi. 33. Noui te ex nomine.

Obserua, quòd qui maiorem ueritatis cognitionem
adceperunt, grauius quoque aberrantes puniuntur. Pro-
pter quod dicitur Sapientia. sexto. Potentes potenter tor-
menta patientur. Quod aperte Lucae duodecimo Domi-
nus palàm facit, in parabola serui agnoscentis Domini
sui uoluntatem, & eam nihilominus haudquaquam im-
plentis

plenis. Oremus autem Dominum, ut nos corripiat uirga filiorum, & non alienorum. Filiorum uirga, est omnis poena exterior, ubi non est simul animae interitus: alienorum autem flagella sunt: primum, & idem grauissimum peccatum in spiritum sanctum, scilicet contradicere ueritati prius cognitae, & cuius delicias prae gustauit. Aliud est, occidere aliquem in peccatis suis, quo fit, ut in eternum dispareat. Ab his flagellis non est reparatio. Nimirum, non à primo, ut patet Mat. 12. Marci 3. & Lucae. 12. Non à secundo, quod mors peccatorum sit pessima Psalmo trigesimo tertio, & quod maledicti sint, qui non moriuntur in Domino, quemadmodum è d. uerso, qui in illo moriuntur sunt uere beati Apocal. 14.

P A R S S E C V N D A.

Nunquid ambulabunt duo pariter, nisi conuenerit eis? Nunquid rugiet leo in saltu, nisi habuerit praedam? Nunquid dabit catulus leonis uocem de cubili suo, nisi aliquid adprehenderit?

In superioris capitis parte ultima, & in principio huius, praeuocauit Amos Israelis flagella: nunc ostendit, quam iusta, rationabilia, ac ueneranda sint. Ad id autem adsumit parabolas, quibus efficacius ipsa res no-

ta fiat, dicens: Nunquid ambulabunt & c. Sensus est: Quemadmodum id, quod duo sunt amici, aut alioqui invicem conveniunt, est in causa, quod in via alter alteri iungitur, quod alioqui, si prudentes sunt, nunquam facili essent, & cum di cordes sunt, ipsa discordia est illis causa, quod nolunt pariter ambulare, ita fidele patrum Israël cor, & Prophetarum integritas, quibus cum Deo bene conveniebat, in causa erat, quod Deus cum eis pariter ambulabat, id est, illis semper aderat, illisque iuvabat, ac dilgebat. Id autem quod increduli & carnales ex Israël, suis fornicationibus, immundicijs, & abominationibus, cum illo minime consentiebant: in causa erat, quod volebat ultra ambulare cum eis, sicut ante hoc est, servare eos in terris suis, & ab adversarijs protegere, quin potius illos durius adfligere, perdere, abijcere, factioque ostendere, quod non essent veri Israël ita, uterisque populus eius, sicut hi, cum quibus ante bene conveniebat, & ambulabat,

Quam felices sunt, quibus cum Deo bene convenit, & illi grati sunt. Nam tum etiam, si ambulent in medio flammarum & umbræ mortis, non timeant mala, quoniam Deus cum eis est. Psalmo. 22. Scriptum est enim: Inhabitabo in illis, & inambulabo, & ero illorum Deus, & ipsi erunt mihi populus. Leuitici. 26. et posteriore Corinthi. 6. Nimirum, nunquam derelinquit sanctos suos, in deo in æternum conservabuntur. Psal. 30.

Idcirco nihil illis deesse potest, quod de eis summa Deo sit cur.

fit cura. priore Petri quinto. Ad id facit totus Psalmus no-
nagesimus. Qui habitabit in adiutorio altissimi, in protecti-
one Dei cæli commorabitur. &c.

Et diuerso autem, o quam infelices & maledicti sunt,
qui ab illo dissentiunt. Nam quid boni illis unquam esse
potest, qui ab ipso omnis boni fonte alieni sunt, & nihil
communione cum eo habent? Perit **DOMINE** quis-
quis absque tuo spiritu uiuit. Fac ergo, ut nobis conueni-
at tecum, sicq; in medio nostri sis, & mancas semper. Nos
enim populus tuus, & oues pascuæ tuæ.

Præscriptio ergo sermone, uul: **DOMINVS**, quod
quia illi non bene conueniebat cum israelitis, nolit cum e-
is ambulare, hoc est, illis adesse, sicut à principio. Quod
nunquam faceret, nisi sua apostasia ad id causam præ-
buisent, & secundum æquitatem suæ inuariabilis iu-
stitiæ, idem ab æterno faciendum decreuisset. Proinde
subnectit aliam parabolam, de leone & catulo eius, non
sine causa rugientibus, sed ob prædam. Etenim nihil
à **DEO**, sine causa fit. Iob quinto. Et omnia in nu-
mero, pondere, & mensura adpendit.

Rugitus leonis, sermonem terrendæ manus Domini
significat, cum scilicet, quo in legis suæ contemptores, du-
rissima flagella prænunciat. Rugit ergo Deus per Pro-
phetas suos, aduersus impios, quos haud secus atque fortis
leo, prædam, in proprijs sceleribus comprehendit. Sed
non rugit frustra Deus, quod uerbum suum non impleri
D r impossibile.

FRANC. LAMB. IN AMOS

impossibile sit. Habet autem prædam, cum immutabiliter eos flagellare decernit: & in manu sua habet, quoties, quando & quantum uoluerit cedere eos. Quasi si uero in cubili (pro fouea in parabola capitur) uocem suam aduersum illos mittit, dum immutabilis, quietus, & tranquillus manens, incredulorum, & hostium suorum euersionem prænunciat.

P A R S T E R T I A.

Nunquid cadet uis in laqueum terræ, absque aucupe? Nunquid auferetur laqueus e terra, antequam quid ceperit? Si elanget tuba in ciuitate, & populus non expauescet?

Sensus est: Quemadmodum auis non potest capi laqueo, nisi aucups laqueum extenderit, ita impij non possunt capi in suis iniquitatibus, nisi Deus laqueos suos, nempe gladium, famem, pestilentiam, et alia flagella immiserit. Dum namq; illos punit, quasi laqueos super eos mittit. Hinc dicitur Psalmo. 10. Pluet super peccatores laqueos. Et iudicaturus Deus Pharaonem, Ezech. 32. illi dicit: Expandam super te rete meum. Ecce, quod Dei iudicis,

cia, laquei & retia quaedam sunt. Dum enim super eos nihil tale sperantes ueniunt, et subito in suis iniquitatibus ab eis comprehenduntur, laquei & retia congrue uocantur. Laqueus Dei aduersum Israel fuit, Salmanasar regis Assyriorum exercitus, quem Deus extendit, id est mouit, direxit, & iuuuit, ac per illum captiuum duxit Israel in Assyrios. Sic et per Nabuchodonosor, Iudam in Babylonem captiuum duxit. Deus est auceps, & uenator. ipse est à quo prosperitas, aduersitas, malum bonum, sanitas infirmitas, flagella et liberatio ab eis, mors et uita, à quo, per quem, et in quo omnia, ipsi gloria in secula seculorum. Ro. 11. hinc Esa. 45. Ego dominus, & non est alter, formans lucem, & creans tenebras, faciens pacem et creans malum, id est aduersa, Ego dominus faciens omnia hæc. Igitur si ab eo hæc omnia, ipse primus est, qui capit, ædificat, destruit. Nihil sunt omnes exercitus, omnis uirtus et sapientia atq; sublimitas, absq; illo, ideo ipsi soli, honor, benedictio, & laus.

Demum posteaquam ostendit, quod Deus sit, qui laqueum extendit, ad impios capiendos, nunc adserit quod non frustra extenditur ab eo, ipse laqueus, sed capit uniuersos, quos uult capi, ita ut euadere nullatenus possint, dicitq; Nunquid auferetur & c. hoc est, sicut prudens auceps, non aufert à terra laqueum, quem ad aues capiendas tetendit, nisi primum aliquid ceperit, ita Deus, cum laqueos suos, id est, exercitus, pestem et alia flagella immiserit, illos minime reuocabit, donec impleuerint iudicia sua, &

quos

FRANC. LAMB. IN AMOS

quos uoluerit, comprehenderint. Per id uoluit inculcare, certitudinem futuræ manus suæ cõra Israël, nempe, quod esset aduersum illos missurus a Syrios & Chaldeos, qui non essent in terras suas reuersuri, donec captis eorum urbibus. alios in Assyrios, alios in Babylonios transferret. Oportuit enim hæc fieri, adueniente plenitudine temporis quo Deus ab æterno, id fieri decreuit. impossibile nãq; est, ut non fiant omnia, sicut & quando, Deus illa uult fieri. Videmus nostro seculo plurima iudicia Dei, & eadem quidem grauissima, quæ non ob aliud nunc implentur, quam quod aduenit plenitudo temporis, quo Deus, hæc ab æterno implenda præfinit. ideo cum nunc mittit laqueos, non auferuntur, donec capiant, quos eisdem uoluerit comprehendi.

De his sæpe rugijt Deus, per Prophetas suos, sicut paulo ante diximus, qui sicut tuba exaltarunt uocem ad hæc pronuntianda. Sed populus cæcus & inspiens, spernit eos, imò persecutus est, & occidit, ut nulla esset pax prophetis Dei. Proinde aduersum illos subiunxit. Si clanget tuba &c. **Q**uod. Populus hic cæcus, duræ ceruicis, & incredulus, spernit et calcat uoces Prophetarum meorum, & negant uentura quæ illi prædixerunt. Sed uenturi dies, quibus uidebunt aduentum hostium, & ob id in eorum uerbis tubis clangetur, sed frustra. Tum recordabuntur, eorum quæ Prophetæ dixerunt, et expauescent, fugientq; ab eis, mens, uirtus, & consilium. Ciuitates eorum uastabuntur, et in eis ubiq; mala grauissima. Hæc omnia faciã eis.

Si etia

Si erit malum in ciuitate, quod Dominus non fecerit: Quia non faciet Dominus uerbum, nisi reuelauerit secretum suum, ad seruos suos Prophetas.

Nec amplius subiungit, quod ut sciant omnes, quod mala quae ab hostibus, in terris israhel facta fuere, ab eo maxime prodierunt Si erit, inquit, malum in ciuitate, hoc est, in ciuitatibus, quod Dominus non fecerit? Quod Non ipse est, qui facit & creat mala haec, quemadmodum se ea facturum per seruos suos Prophetas praenunciauerat.

Sed qua ratione iungetur hoc. Non erit in ciuitate malum, quod Deus non fecerit, quia non faciet & c. Sic accipe. Non erit malum, quod ille maxime non fecerit, sicut per seruos suos pronunciauit. Supra eum se rugisse per illos dixit. Si autem cupis nosse, qua ratione id per illos praedixerit, haec una est causa potissima est, quod in aeternitate decreuit se maxime a lege data non facturum uerbum, id est rem, opus, aut aliquid, quod non reuelauerit Prophetis suis. Omnia enim praedicta sunt, etiam quae nunc facit, tamen si non omnes capiunt, ubi, per quem, & quando praedicta fuere. Porro haec prophetia capitur de his quorum reuelatio, est Dei Ecclesiae necessaria. Et quisquis est in diuinis literis studiosus et pius, de his ueritatem intelliget. Nihil quod omnino sub caelo reperiet, de quo quantum opus est, saltem in generali, in arcantibus literis non agatur.

Verum obserua, quod hic locus nedum in futuris habet ueritatem, uidelicet quod per Prophetas futura praenunciet, sed etiam

sed etiam de reuelatione operum Dei, tum cum fiunt. Nimirum hæc suis Prophetis nota facit, ut apti sint ministro, ad quod illos adsumpsit. Neq; omnia uni, sed omnibus singulatum eorum cognitionem partitur. O uere magnam excelsi dignitatem. Non facit quidquam, quam uulget absconditum, quia ubi eius cognitio Ecclesie sanctae est necessaria, aut illam promouet, non illud oportune reuelat, seruis suis Prophetis, ut per eos Ecclesie notum fiat. Notat dicit, seruis suis Prophetis, quod à magistris illis sublimibus atq; sophistis, sapientibus & prudentibus in carne, ac pseudoprophetis, aliena à Dei uerbo querentibus, hæc abscondit. Serui namq; Dei minime sunt, sed serui Diaboli, & sæculi huius. Ceterum paruulis illis, quos non sublimarunt suis gradibus Antichristi prostrata, sed spiritus IESU Christi, in ueros Prophetas seu uerbi ministros (quod idem est. 1. Corin. 14.) unxit et cōsecrauit. His inquam mysteria, id est, secreta sua nota facit Mat. 13. & Luc. 11.

Leo rugiet quis non timebit? Dominus deus locutus est, quis non prophetabit?

Leo Deus est, cum rugit, id est, cum suam horrendam in incredulos manum prænuñciat, qua illos conerere & euertere decernit. Eius rugitū quis nō timebit nisi qui fatuus uel incredulus, & omnino absq; iudicio est? Ea timeant pii, & percutant, quod non nisi iuxta carnem illa timeant. Timeant enim, non puro timore, sed ob pœnam. Contra fideles timeant in æternā salutē, eo quod ex Dei spiritu timeant,

timeant, et ex Fide. At de timore Dei, alibi tractauimus.
 Timēda sūt ergo ab omnibus iudicia Dei, Et hi quos Do-
 minus ad prophetandi munus adsumpsit, ipsum ergo ru-
 guum. quo sua iudicia prædicat, populis inculcare debēt,
 Propt̄ r quod hic dicitur. Dominus Deus locutus est, o-
 stendens suorum iudiciorum ueritatem, quis non prophe-
 tabit? Quod d. Nemo ex ueris Prophetis, silebit, sed omni
 instantia palam faciet decretum altissimi. Quomodo enī
 uert sunt Prophetæ, si quāu opus ē uō cōmone faciūt de
 omnibus populum domini. Deniq; illis est proprium, pa-
 lam facere iudicia eius, ubi norunt quod hæc aliquid faci-
 ant ad gloriam Dei, popul q; salutem. Nam eorum pasto-
 res & ipsi sunt, & super eorum salute aduigilare debēt.

PARS QVARTA.

Audite in ædibus Azoti, & in æ-
 dibus terræ Aegypti, & dicite: Congregami-
 ni super montē Samariæ, et uidete insanias
 multas, in medio eius, et calūniā patriētes in-
 penetrabilis eius. Et nescierunt facere rectū,
 dicit dominus, thesaurizantes iniquitatē, et ra-
 pinas in ædibus suis. Propterea hæc dicit Dñs
 deus. Tribulabit̄ et circūietur terra, et detra-
 hetur ex te fortitudo tua, et diripiēt̄ edes tuæ.

Inuitantur alienigenæ, ut uideāt æquitatem iudiciorū
 Dei, aduersum israel, diciturq; illis, ut uideant insanias
 multas in medio eius, quæ scilicet patenter fiunt, & pau-
 perum oppressionem in absconditis. Quæ oppressio insa-
 nia etiam

nia etiam est. Nimirum, quaecumq; à nō sana, atq; reproba mente proficiuntur, insanie quaedam sunt, coram domino, etiam si iuxta carnis prudentiam, aliud esse putentur, quod huius sæculi prudentia, iuxta cœlestis spiritus iudicium, ipsissima stultitia sit. Imprimis autem in consista est insania, quod dei ueritas & fides in dominum, quod est rectum habere sensum, abiiciuntur. Hoc enim est iustum sapere, & sanam habere mentem, credere in dominum **IESUM Christum**, & adherere ueritati eius, ac omnia ex fide operari. Proinde apud carnales ex Israël, insanie multæ erant, quod neq; ueritas, neq; fides, neque opera ex fide, in eis reperirentur. Beatus homo, qui e iustis modi sapientiæ thesauris adfluit, uniuersas autem reprobae mentis insanias uitat, maledictus uero est, qui sequitur insanias eius.

Porro insani isti, nescierunt facere rectum & iustum quidquam. Quid ergo? Ex iniquitate & rapina, in suis edibus thesauros congregarunt. Sapientes suere in malum, bene autem facere nescierunt. Ceterum huius peruersitatis in causa fuit incredulitas, cuius indiuidua comes est, cæcitas & ignorantia recti. Qui enim iustitiæ & rectitudinis fontem ac doctorem, nempe, deum nesciunt, omne quod uerè rectum est, pariter ignorant. Quod si aduerserunt se nosse deum, & illum factis negant, mendacium loquuntur. Semper enim conueniunt, uera dei notitia, & uitæ desiderabilis rectitudo. Qui ergo nescit deum, nihil omnino efficere potest quod rectum sit.

COMMENTAR. CAPVT III. 33

Sed quid factum fuit montibus Samariae, hoc est, Israelitis tam insanientibus? Venerunt Assyrij, & omnia uastarunt, & diripuerunt, transtuleruntque illos in Assyrios, quarto Regum decimosextimo, sicque tribulata fuit terra eorum, ut ex tam multis populis, Assyriorum manus pauci ualde euaserint, unde & subiunxit:

Hæc dicit Dominus: Quomodo si eruat pastor de ore leonis duo crura, aut extremum auriculæ, sic eruentur filij Israel, qui habitant in Samaria, in plaga lectu-
li, & in Damasci
grabato.

Amos pastor, ex his que pastoribus contingunt, prophetandi ansam capit, sicut à principio diximus. Verum ut nemo putet, quòd propria industria id fecerit, præmisit: Hæc dicit **DOMINVS DEVS**. Nemini quippe sermonum Dei ministro, licet quicquam docere populum, pro doctrina pietatis, quòd à Deo esse non agnouerit. Ideo intutissima res est, uti similitudinibus, aut parabolis, nisi omni ex parte Dei scriptis consentiant, & nihil uanum in illis sit. Ergo fabellas quasdam Ouidianas, aut gesta quedam adfecta Romanorum, siue aliorum, aut id genus alia, Dei sacratissimis admiscere eloquijs, blasphemum & execrabile est. Nam que participatio lucis ad tenebras? ueritatis ad mendacia, & Christi ad Belial?

E Precipit

FRANC. LAMB. IN AMOS

Præcipit ergo ipsi **Amos Deus**, ut ex his quæ sunt paucioribus communia, prophetandi occasionem hoc loco sumeret, ut paucitatem eorum qui liberandi erant ab Assyriorum manibus, prænunderet. Quod & ille fecit, dicens: **Quomodo seruat &c.** Sic capetextum. **Qui** ex filiis Israël, qui habitant in Samaria, in terra scilicet Israël, quæ illis est plaga lectuli, id est, regio optima, in qua perinde atque in lectulo quiescunt, terra ubertate in sum interitum abutentes. **Iidem** qui habitant in grabato, seu lecto Damasci, qui tum sub ditione regis Israël erat. Nam ut liquet. **4. Reg. 14.** Hieroboam filius Ioas Rex Israël, sub quo prophetauit Amos, restituit in Israël Damascum, & terras multas. **Quiescebant** autem illic, nihil timentes Dei manum, propter quod grabati uel lecti uocabulo capiuntur. **Hic** ergo eruentur à superueniente malo, & Assyriorum captiuitate, non omnes, sed paucissimi, & electi, qui etiam inter quæcunque aduersa, à **DOMINO**, quasi pupilla oculi delicata, seruantur. **Quemadmodum** enim à leone uorante ouem, ex toto corpore, uel tantillum quiddam, ut est crus unum uel duo, aut extremum auriculae, pastor sollicitus adcipit, sic ex toto populo Israël, extremi quidam, & idem paucissimi, liberabuntur à perditione.

Quidam hæc capiunt, de sola externa liberatione, eorum qui euaserunt Assyriorum manus, fugientes in Iudæam, aut Syriam, aut aliò: sed eorum pace salua, non ita habet

habet res, sed quemadmodum diximus, intelligitur, de eo quod **DOMINVS** electos seruauit, ne illis dicta mala fierent in interitum. Nimirum à gladio, incendijs, captiuitate, fame, & malis omnibus liberi fiunt, qui propter hæc minime disspereunt. Sic eruta fuit domus **Thobie**, in idem **Raguel**, **Gabellus**, de quibus apud **Thobiam**. Sic & sancti **CHRISTI** Martyres, à cruciatibus eorum, dum per eos à pietate minime defecerunt. Videm sanctus **Iob** à plagis grauissimis: & uniuersi electi, à spiritibus impostoribus, & doctrinis demoniorum eruuntur.

Sunt, qui hos locos: in plaga lectuli, & in **Damasci** grabato, sic enarrant, quod hi erucntur, qui erunt in plaga uel angulo lectuli, id est, in **Iudæa**, & in **Damasc**, id est, apud **Syros**, qui ob id minime sunt audiendi, quod plaga lectuli, non magis significet **Iudæam**, quam terras **Israël**, neq; etiam **Damasci**, potuit esse requies, & tutum refugium **Israëlitis**, tempore quo translati fuere in **Assyrios**. Nam tum **Damascus** non erat sub **Israël**, sed sub **Syria**, quæ ferè **Israëlitis** semper aduersabatur. Superest ergo, ut exponatur sicut à principio diximus.

Audite, & contestamini, in domo **Jacob**, dicit **Dominus Deus exercituum**. Quia in die cum uisitare cœpero præuaricationes **Israel**, super eum, uisitabo & super altaria **Bethel**, et amputabuntur cornua altaris, & cadent in terram. Et percutiam domum **hyemalem**,

E a cum

FRANC. LAMB. IN AMOS

cum domo æstiuā, & peribunt domus eburneæ, & dissipabuntur ædes multæ, dicit Dominus.

Prophetis imperatur, ut primum audiant uerbum à Domino, demum, ut ea quæ audierint, cæteris contestentur. Siquidem nemini licet prophetare, nisi quæ prius à Domino audiuit. **A** Deo autem audimus, quæcunq; per impolluta eloquia eius uere agnoscimus.

Audite, inquit, ò Prophetæ, & contestamini in domo Iacob. **Q**uid? **Q**uòd dum uisitare & punire cæpero fornicationes Israël, per **A**ssyrios, eum à propria regione transferendo, tum quoq; euertam altaria Bethel, & eueratam, quicquid ad Idolorum cultum, ab eis excogitatum, erectumq; fuerat. **Q**uod maxime per Iosiam Regem Iuda impletum fuit. 4. Reg. 23. & 2. Paralip. 34. **Q**uere felicem uisitationem, euertere altaria Idolorum, cum uniuersis ad illa spectantibus. **Q**uis det orbi Christiano, nouum Iosiam Regem, qui uniuersa idola, phana, excelsa, lucos, & omnem regni Antichristi abominationem euertat? **P**rofecto, nunquam ipsius Israël terræ, tam indiguere sancto Iosia, ut nunc omnes regiones, quæ se pro fidelibus uenditant.

Et percutiam domum &c. **D**omos uarias habebant Principes Israël, quibus pro temporum differentiâ utebantur. **H**abebant quoque domos preciosissimas, & in nonnullis multum de ebore erat, unde & eburneæ uocabantur. **P**ropterea de domo ab Achab edificata, dicitur
3. Regum

COMMENTAR. CAPVT III. 35

tertio Regum ultimo. Et domus eburnea quam edificauit. Has diruendas prædixit. Recte uero, posteaquam adseruit idolorum abominationes conterendas, superbiam domorum casuram prænuñciauit: nam hæc ferè ubique adnexa reperies, scilicet idolorum cultum, & abusum externorum. Vbi autem primum cadit, cadit & reliquum. Fidei nanque puritas, & uerus Dei cultus, abusum, & adfectum terrenorum neuiquam admittit.

CAPVT Q. V. A. R. T. V. M.

Summarium capituli: Primum Dei sermonem aduersum primores Israël ponit, & quod erant cum multo opere probro ducendi in captiuitatem, prænuñciat. Secundo, eorum idololatriam & abominationes subsannat, ac excratur, illorum simul obstinationem palam faciens. Tertio, adserit idem quod comminatus fuerat, mox subiiciens adhortationem sue iustionem, ueræ misericordie plenissimam.

PARS PRIMA.

Audite uerbum hoc uaccæ pingues, quæ estis in monte Samariæ, quæ calumniam facitis egenis, & confringitis pauperes. Quæ dicitis dominis uestris: Adferre, & bibemus. Iurauit

E 3 Dominus